

МОНІТОРИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ

Моніторинг як процес у сфері національної освіти поки що формується і не носить системного характеру. Створення системи оцінки якості освіти відбувається в період введення освітніх стандартів і появи необхідності оцінювати їх досягнення в масштабах усієї країни. У зв'язку з цим ставиться задача створити систему отримання об'єктивної інформації про результати навчання відповідно до освітніх стандартів (у тому числі визначення комплексу критеріїв, процедур і технологій оцінки, організацію педагогічного моніторингу та його використання як невід'ємного інструменту управління якістю освіти) на рівні освітньої установи, на основі якої можна буде приймати управлінські рішення. Сучасна педагогічна наука та практика поставлені перед необхідністю переходу від традиційних способів збору відомостей про школу до педагогічного моніторингу.

На сьогодні у психолого-педагогічній літературі поняття «моніторинг» трактується по-різному. Однак, більшість авторів погоджуються з думкою, що освітній моніторинг – це система, яка охоплює збирання, обробку та оцінювання інформації про стан освітнього процесу, напрацювання рекомендацій щодо підвищення якості освіти, реалізацію відповідних заходів та оцінювання результатів вжитих заходів.

Мета моніторингу визначається стосовно об'єкту або процесу і націлена в кінцевому результаті на забезпечення прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо зміни стану цього об'єкту (процесу). До основних завдань моніторингу як окремого виду діяльності відносяться:

- збирання достовірної і об'єктивної інформації про об'єкт моніторингу і формування відповідних інформаційних фондів;
- системний аналіз і оцінювання отриманої інформації;
- надання у встановленому законодавством порядку інформації усім зацікавленим сторонам;
- підготовка пропозицій з питань реалізації державної політики в галузі, де розміщується об'єкт моніторингу.

У визначенні підходів до побудови системи моніторингу результатів навчання особливу роль відіграють такі ключові питання:

1. З якою метою використовуватиметься створена система? Що оцінюватиметься?
2. Наскільки об'єктивними, надійними та валідними повинні бути результати? Чи можлива їх інтерпретація?
3. Які висновки треба зробити на основі цих результатів?
4. Які проблеми можуть виникнути у процесі розробки інструментарію та проведення оцінки?

Існують три основні підходи в оцінці освітніх досягнень учнів. Проаналізуємо їх.

– Критеріально-орієнтований, що дозволяє оцінити, наскільки учні досягли заданого рівня знань, умінь і відносин, наприклад, визначеного як обов'язковий результат навчання (освітній стандарт). У даному випадку оцінка конкретного учня не залежить від того, які результати отримали інші учні. Результат показуватиме, чи відповідає рівень досягнень даного учня соціально-культурним нормам, вимогам стандарту або іншим критеріям. При даному підході результати можуть інтерпретуватися двома способами: у першому випадку робиться висновок про те, освоєний чи не освоєний матеріал (досяг учень стандарту чи ні), що перевіряється, у другому – дається рівень, або відсоток освоєння матеріалу, що перевіряється (на якому рівні освоєний стандарт або який відсоток зі всіх вимог стандарту засвоєний).

– Орієнтований на індивідуальні норми конкретного учня, реальний рівень його розвитку в даний момент часу. Результатом оцінки в цьому випадку є теми засвоєння й обсяг засвоєного матеріалу в порівнянні з його початковим стартовим рівнем.

– Нормативно-орієнтований, тобто орієнтований на статистичні норми, визначені для даної сукупності учнів. Навчальні досягнення окремого учня інтерпретуються залежно від досягнень усієї сукупності учнів, вище або нижче середнього показника – норми. Відбувається розподіл учнів за рангами. Даний підхід не співвідноситься зі змістом процесу навчання, а якщо перевірку проводить учитель, то його оцінка частіше за все суб'єктивна, оскільки він робить свою оцінку у стосунку до середнього рівня підготовки класу.

При оцінці досягнень освітніх стандартів використовуються різні підходи залежно від того, що розуміється під стандартами: досягнення певної мети освіти, освоєння певного змісту навчального предмета чи досягнення певного рівня підготовки. До введення системи оцінки необхідно чітко визначити, що має знати й уміти учень і на якому рівні. На підставі вищезазначеного для організації системи моніторингу в освітніх установах необхідно використовувати перспективні підходи до організації системи оцінювання, зокрема: поєднання зовнішнього та внутрішнього контролю освітніх досягнень, створення механізмів забезпечення якості розробки тестів, більш широке залучення вчителів у процес контролю освітніх досягнень тощо.

Література

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 189 с.
2. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи / за заг. Ред. О. І. Локшиної. – К. : К.І.С., 2004. – 128 с.
3. Поважна Л. І. Організаційно-методичне забезпечення контролю якості навчання у закладі освіти : навч-метод. посібник / Л. І. Поважна, Г. С. Цехмістрова. – К. : КІТЕП, 2001. – 94 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>